

Alina Judžentienė

Lietuvos lenkų sąjungos Šilutės skyrius

MACIKŲ MEMORIALAS ŽUVUSIEMS LENKAMS BELAISVIAMS

Šiais metais sukanka 10 metų, kai Lietuvos lenkų sąjunga įamžino Antrojo pasaulinio karo metais Macikų lageryje kalėjusių lenkų atminimą. Lenkų memorialas – didelis ažuolinis kryžius ir paminklinis akmuo su užrašu lenkų ir lietuvių kalbomis – įsiterpė tarp daugelio kitų kapų Macikų pušynėlyje.

1999 m. rugpjūčio mėn. žurnale „Kultūros gyvenimas“ pasirodė straipsnis apie tai, kad netoli Šilutės, Macikų kaime, per Antrąjį pasaulinį karą vokiečių buvo įkurta belaisvių stovykla „Stalag Luft VI“. Ši žinia paskatino nuodugniau pasidomėti, paieškoti daugiau informacijos, dokumentų apie čia kalėjusius lenkus.

Pasak gyvųjų liudininkų atsiminimų, jau 1939 m. rugsėjo mėn. Macikuose barakus statė pirmieji karo belaisviai lenkai. Vėliau barakuose vokiečiai apgyvendino ir kitų tautybių karo belaisvius. Po karo vokiečių įkurtas lageris tapo sovietiniu GULAG'u. Kiek jame žuvo lenkų, tiksliai nėra žinoma. Istorikas Arvydas Anušauskas mini 14 pavardžių.

Remiant Lietuvos lenkų sąjungai, 2005 m. liepos mėn. prasidėjo sumanymo – įamžinti lageryje kalėjusių lenkų atminimą – įgyvendinimas, o tų pačių metų lapkričio 6 d. jau atidengtas memorialas.

Ta proga į Macikus atvyko Lenkijos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvos Respublikoje Janušas Skolimovskis (Janusz Skolimowski) ir jį lydintys asmenys: Lenkijos ambasados Lietuvoje gynybos atašė kapitonas Česlovas Karčevskis (Czesław Karczewski), Lenkijos generalinis konsulas Vilniuje Stanislovas Cygnarovskis (Stanisław Cygnarowski), Lietuvos lenkų sąjungos pirmininkas Michalas Mackevičius (Michał Mackiewicz). Išskilmėse dalyvavo Šilutės rajone gyvenantys lenkai. Tą dieną Macikų kapinėse susirinko daug karo veteranų ir jaunimo. Skambėjo giesmės.

Vilniaus kapelionas Darjušas Stančikas (Dariusz Stanczyk) kartu su Šilutės Šventojo Kyžiaus parapijos klebonu Juozu Vaičiumi laikė šventąsias mišias ir pašventino memorialą Macikų kapinėse.

Iškilmėse dalyvavo vieno iš čia palaidotų belaisvių sūnus Stanislovas Slepikovskis (Stanislaw Slepikowski) iš Lenkijos su savo sūnumi. Jis išreiškė didelę padėką už tai, kad po ilgo ieškojimo surado savo tėvo kapą (neseniai gavau iš pono Slepikovskio pažymą, kad jo senelis neteisėtai buvo išstremtas ir kalintas). Rajono meras Arvydas Jakas su kitais rajono vadovais dėkojo visiems susirinkusiesiems už pagarbą žuvusiesiems. Prisiminta, kad šią liūdną vietą mėginta net sunaikinti, tik nepavyko to padaryti.

Dešimtmetis – tai nedidelis laiko tarpas, per kurį Macikuose apsilankė daug mūsų tautiečių tiek iš Lietuvos, tiek iš Lenkijos. Diplomatinių korpuso atstovai, atvykę susitikti su čia gyvenančia lenkų bendruomene, pirmiausia aplanko memorialą, padeda prie jo gėlių.

Mes, čia gyvenantys, stengiamės, kad ši vieta būtų prižiūrėta, neužmiršta. Tai mūsų istorija, istorija, kurios atgal nepasuksi...